

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการปรับเป็นพินัย

กรมทางหลวงได้มีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ คค ๐๖๑๑๖.๓/๙๕๕๐ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า การดำเนินงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนโดยใช้ระบบกล้องตรวจจับการกระทำความผิดผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืน ประกาศตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ พบสถิติการกระทำความผิดดังกล่าว จำนวนมาก ซึ่งหากผู้กระทำความผิดไม่มาชำระค่าปรับตามกฎหมายจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำสำนวนส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาล ตามหนังสือของสำนักงานอัยการสูงสุดที่วางแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ โดยในการดำเนินการดังกล่าวจะพบปัญหาด้านปริมาณงาน จำนวนเอกสาร ตลอดจนวิธีการจัดเก็บรักษาเอกสารสำนวน (เอกสาร ๑๐-๑๒ แผ่น หรือมากกว่าต่อ ๑ สำนวน) ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงาน การตรวจสอบ การรวบรวมพยานหลักฐาน การจัดทำ รายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานคดีและเป็นไปตามเจตนารมณ์ ของข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๗ ที่กำหนดว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นหลัก ประกอบกับแนวทางการดำเนินการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กรมทางหลวงจึงขอปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมาย ของกรมทางหลวงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความถูกต้อง และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ อันเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติ รวมถึงช่วยลดภาระงาน ด้านเอกสาร ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพไม่เกิดความเสียหายต่อทางราชการ ในการนี้ กรมทางหลวงจึงขอหารือในประเด็น ปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เนื่องจากปริมาณคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติ กำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๕๔๗ มีเป็นจำนวนมากและอาจจะ ส่งผลต่อภาระงานด้านเอกสารเพิ่มมากขึ้น จึงขอหารือว่า การส่งสำนวนปรับเป็นพินัยโดยขอยกเว้น ไม่ต้องทำเป็นเอกสารเพื่อฟ้องคดีต่อศาล ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗ (พก)/ ๑๔๔๒๙ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๖ สำหรับกรณีการตรวจพบการกระทำความผิดด้วยระบบ กล้องตรวจจับ แล้วใช้วิธีการส่งข้อมูลคดีพร้อมไฟล์สำนวนทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้พนักงานอัยการ เพื่อฟ้องศาล จะดำเนินการได้หรือไม่

๒. กรณีส่งสำนวนปรับเป็นพินัยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้พนักงานอัยการได้ กรมทางหลวงขอหารือเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๒.๑ เมื่อมีการส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการแล้ว และต่อมาผู้กระทำความผิดทางพินัยได้ชำระค่าปรับครบถ้วนก่อนฟ้องคดีต่อศาลหรือก่อนศาลมีคำพิพากษามาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หน่วยงานจะสามารถนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการแจ้งยุติการดำเนินการฟ้องคดี โดยไม่ต้องทำเป็นหนังสือแจ้งข้อมูลการชำระค่าปรับถึงพนักงานอัยการได้หรือไม่

๒.๒ เมื่อพนักงานอัยการส่งสำนวนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อฟ้องคดีต่อศาลและศาลได้พิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้ว ต่อมาหากพบว่าผู้ถูกกล่าวหา ยังไม่ได้รับทราบคำพิพากษาดังกล่าว แล้วนำคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ใบสั่ง) ที่ตนมีอยู่ไปชำระค่าปรับหลังวันพิพากษา และ/หรือก่อนที่จะขาดอายุความ ซึ่งเหตุดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดได้แย้งได้ในภายหลัง ดังนั้น เพื่อเป็นการลดระยะเวลา ขั้นตอนในการดำเนินงาน และป้องกันการโต้แย้งของผู้ถูกกล่าวหา หน่วยงานจะสามารถนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ใบสั่ง) เมื่อศาลได้พิพากษาคดีนั้นแล้ว โดยที่ไม่ต้องขอคัดคำพิพากษาเพื่อยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ใบสั่ง) ได้หรือไม่

๓. หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ออกคำสั่งปรับเป็นพินัยแล้ว ต่อมาได้รับคำสั่งให้ย้ายสังกัดออกนอกหน่วยงานที่ออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือได้ถึงแก่ความตาย หากกรณีดังกล่าวผู้กระทำความผิดไม่มาชำระค่าปรับซึ่งต้องดำเนินการทำสำนวนส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาลตามกฎหมายและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยังไม่ได้ทำสำนวนส่งให้พนักงานอัยการ จึงขอหารือว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงบุคคลอื่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ที่หัวหน้าหน่วยงานพิจารณา มอบหมายจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการทำสำนวนแทนได้หรือไม่

๔. มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองภายในระยะเวลาที่กำหนด และต้องไม่ใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ใช้บังคับ แต่ในปัจจุบันนี้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายที่บัญญัติความผิดทางพินัยยังไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวจนล่วงพ้นระยะเวลาที่กำหนดแล้ว รัฐมนตรีจะยังสามารถดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองได้หรือไม่

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหารือของกรมทางหลวง
โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมทางหลวง) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏตามคำชี้แจงของผู้แทนกรมทางหลวงว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงยังไม่ได้ออกระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระตามมาตรา ๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และปัจจุบันได้ล่วงพ้นระยะเวลาการออกระเบียบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๗ ส่วนกฎหมายลำดับรองอื่นได้มีการดำเนินการออกครบถ้วนแล้ว และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติชี้แจงเพิ่มเติมว่า ประเด็นหรือเกี่ยวกับการยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ใบสั่ง) ทางระบบอิเล็กทรอนิกส์เมื่อศาลมีคำพิพากษาในคดีความผิดดังกล่าว นั้น สืบเนื่องจากการยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้วต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ แต่ปรากฏว่ามีกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ไปชำระค่าปรับตามคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนยกเลิกคำสั่งดังกล่าวโดยไม่ทราบว่า ได้มีคำพิพากษาของศาลในคดีนี้แล้ว กรณีจึงประสงค์ขอหารือว่า เมื่อศาลมีคำพิพากษาในคดีความผิด

ทางพินัยแล้ว คำพิพากษาของศาลดังกล่าวจะมีผลไปยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยอัตโนมัติทางระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเปลี่ยนคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคำพิพากษาของศาล โดยหน่วยงานของรัฐไม่ต้องขอคัดคำพิพากษาเพื่อยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้หรือไม่ เพื่อเป็นการลดระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินงาน และป้องกันการโต้แย้งจากผู้กระทำความผิดที่ได้ชำระค่าปรับตามคำสั่งปรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยไม่ทราบว่าศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาข้อหาหรือของกรมทางหลวงประกอบด้วยข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น เห็นสมควรกำหนดประเด็นให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามคำชี้แจงของผู้แทนกรมทางหลวงและผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อมีการตรวจพบการกระทำความผิดด้วยระบบกล้องตรวจจับการกระทำความผิดผู้ขับขี่ หน่วยงานจะใช้วิธีการส่งข้อมูลคดีปรับเป็นพินัยพร้อมไฟล์สำนวนทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องทำเป็นเอกสารส่งให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๒๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป และข้อ ๑๕^๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลกำหนดวิธีพิจารณาความผิดทางพินัยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำสำนวนตามมาตรา ๒๓ ให้จัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับวิธีพิจารณาคดีที่ศาลกำหนดดังกล่าว

เมื่อปัจจุบันศาลยุติธรรมได้มีการออกข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยข้อ ๗^๓ แห่งข้อบังคับดังกล่าว กำหนดให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้ ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก เว้นแต่หน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถรองรับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

^๑มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๐ ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ

^๒ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ศาลกำหนดวิธีพิจารณาความผิดทางพินัยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำสำนวนตามมาตรา ๒๓ ให้จัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับวิธีพิจารณาคดีที่ศาลกำหนดดังกล่าว

^๓ข้อ ๗ การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้ ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการจัดทำสารบบความ สารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาใช้บังคับ

การดำเนินกระบวนการพิจารณามรรคหนึ่ง หากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถรองรับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ให้ปฏิบัติตามวิธีการที่มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลายอยู่เดิมไปพลางก่อน

ศาลอาจดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้โดยไม่จำเป็นต้องนั่งพิจารณาหรือกระทำต่อโจทก์และจำเลยพร้อมกันก็ได้ แต่ต้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมีโอกาสโต้แย้งกระบวนการพิจารณานั้น

ก็ให้ปฏิบัติตามวิธีการที่มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลายอยู่เดิมไปพลางก่อน และข้อ ๖^๔ แห่งประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ ได้กำหนดให้การยื่นคำคู่ความและเอกสารทางคดีต่อศาลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ยื่นทางระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS) ซึ่งเป็นระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานศาลยุติธรรม ประกอบกับมาตรา ๑๑^๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ก็ยังได้กำหนดรองรับเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ด้วย โดยกำหนดห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายเพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น ในการจัดทำสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล จึงสามารถจัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสอดคล้องกับวิธีพิจารณาคดีของศาลตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕^๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ได้

สำหรับหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗ (พก)/๑๔๔๒๙ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๖ ที่มีถึงปลัดกระทรวงคมนาคมเพื่อแจ้งแนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการนั้น ได้กำหนดให้ส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยและพยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัยในรูปแบบเอกสารและในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นไฟล์ประเภท PDF หรือ PDF/A ส่วนรูปภาพให้บันทึกเป็นไฟล์ประเภท JPEG ให้สอดคล้องกับประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย โดยการส่งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ส่งเป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูล หรือส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังสำนักงานคดีนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหนังสือกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อรองรับวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ศาลยุติธรรมกำหนดแล้ว ดังนั้น หากกรมทางหลวงเห็นว่ายังมีปัญหาการปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยที่มีการตรวจพบการกระทำความผิดด้วยระบบกล้องตรวจจับการกระทำความผิดผู้ขับขี่ดังกล่าวไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด ที่กำหนดให้ต้องจัดส่งในรูปแบบเอกสารและในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์กรณีจึงสมควรที่กรมทางหลวงจะได้ประสานไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อหาแนวทางการทำงาน

^๔ข้อ ๖ การยื่นคำคู่ความและเอกสารทางคดีต่อศาลทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ยื่นทางระบบ โดยปฏิบัติตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์

คู่ความมีหน้าที่ติดตามผลคำสั่งศาลเกี่ยวกับคำคู่ความหรือเอกสารที่ยื่นทางระบบ และเมื่อได้แจ้งคำสั่งทางระบบแล้ว ถือว่าคู่ความทราบคำสั่งนั้น

^๕มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายเพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้น ให้พิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ ลักษณะหรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ร่วมกันให้ชัดเจนต่อไปเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อ ๖^๗ แห่งระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางวินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่กำหนดว่า เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้ เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว อาจดำเนินการผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดได้

ประเด็นที่สอง หากผู้กระทำความผิดทางวินัยได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วน ก่อนฟ้องคดีความผิดทางวินัยต่อศาลหรือก่อนศาลมีคำพิพากษาตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หน่วยงานจะแจ้งยุติการฟ้องคดีทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องทำเป็นหนังสือแจ้งข้อมูลการชำระค่าปรับให้พนักงานอัยการได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า หากผู้กระทำความผิดทางวินัยได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนก่อนฟ้องคดีต่อศาลหรือก่อนศาลมีคำพิพากษา มาตรา ๒๗^๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยุติการดำเนินการฟ้องคดี หรือถ้าได้มีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ก่อนศาลมีคำพิพากษา ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี เพราะถือว่าความผิดทางวินัยเป็นอันยุติตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓^๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ แล้ว

สำหรับการยุติการปรับเป็นพินัยนั้น ข้อ ๑๒^{๑๐} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี ซึ่งหนังสือดังกล่าวถือเป็นหลักฐานสำคัญที่พนักงานอัยการจะใช้ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางวินัยเรื่องเงื่อนไขระงับคดีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗^{๑๑} วรรคสอง (๒) และวรรคห้า แห่งระเบียบ

^๗ข้อ ๖ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้ เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว อาจดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

^๘มาตรา ๒๗ ถ้าผู้กระทำความผิดทางวินัยชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยุติการดำเนินการฟ้องคดี หรือถ้าได้มีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ก่อนศาลมีคำพิพากษา ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี

^๙มาตรา ๓๓ คดีความผิดทางวินัยเป็นอันยุติ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว

(๒) โดยความตายของผู้กระทำความผิดทางวินัย

(๓) เมื่อมีการเปรียบเทียบความผิดอาญาตามมาตรา ๑๖ (๔)

(๔) เมื่อคดีขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ หรือพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี

^{๑๐}ข้อ ๑๒ คำสั่งปรับเป็นพินัยหรือยุติการปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี

^{๑๑}ข้อ ๑๗ ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางวินัย ให้พนักงานอัยการพิจารณาเรื่องเงื่อนไขระงับคดีก่อน และพนักงานอัยการพึงระมัดระวังในเรื่องเงื่อนไขระงับคดีตลอดระยะเวลาการดำเนินคดี

เงื่อนไขระงับคดี ได้แก่

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เมื่อได้มีการชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา หรือมีการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

กรณีที่คดีใดมีเงื่อนไขระงับคดีในวรรคสอง ให้พนักงานอัยการส่งคดีว่า “ยุติการดำเนินคดี เพราะ ... (ระบุเงื่อนไขระงับคดีหรือเหตุตามกฎหมาย) ...”

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อมีคำสั่งยุติการดำเนินคดีตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานอัยการแจ้งคำสั่งยุติการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ

สำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการฯ ก่อนจะแจ้งคำสั่ง ยุติการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว หรือถ้าคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลแล้ว พนักงานอัยการจะใช้เป็นหลักฐานประกอบการแถลงข้อเท็จจริงให้ศาลทราบว่า ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติเพื่อให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีตามมาตรา ๒๗^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ประกอบกับข้อ ๑๘^{๑๓} แห่งระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการฯ

เมื่อระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการฯ และแนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗ (พก)/๑๔๔๒๙ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๖ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ เรื่องการแจ้งยุติการฟ้องคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อพนักงานอัยการไว้ว่าจะสามารถ ดำเนินการอย่างไรได้บ้าง จึงสมควรที่กรมทวงลงจะได้ประสานไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกันให้ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งหนังสือยุติการปรับเป็นพินัยตามข้อ ๑๒^{๑๔} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ต่อไป

ประเด็นที่สาม เมื่อศาลมีคำพิพากษาในคดีความผิดทางพินัยแล้ว คำพิพากษาของศาล ดังกล่าวจะมีผลไปยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยอัตโนมัติทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเปลี่ยนคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคำพิพากษาของศาล โดยหน่วยงานของรัฐไม่ต้อง ขอคัดคำพิพากษาเพื่อมายกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อศาล พิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้ว ศาลจะออกคำสั่งบังคับกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง และให้ถือว่าผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับตั้งแต่วันที่ครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ วรรคสาม^{๑๕} และ ข้อ ๑๘ วรรคสามและวรรคสี่^{๑๖} แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาความผิดทางพินัย

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๓}ข้อ ๑๘ ถ้าความปรากฏแก่พนักงานอัยการว่าคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้พนักงานอัยการแถลงข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ศาลทราบ

ถ้าความปรากฏต่อศาลเองว่าคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติและศาลได้สอบถามพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการแถลงข้อเท็จจริงให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีหรือมีคำพิพากษายกฟ้องโดยอ้างเหตุคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติตามข้อ ๑๗ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งยุติการดำเนินคดี แต่ถ้าเห็นว่ามิใช่กรณีตามข้อ ๑๗ ให้อุทธรณ์ต่อไป

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๕}ข้อ ๑๒ ๓๑๓ ๓๑๓

การส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยหากส่งไปยัง ที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลยหรือตามที่ได้แจ้งไว้ ต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ถือว่าจำเลยได้รับตั้งแต่วันที่ครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับหรือส่งโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตามที่ศาลเห็นสมควร

^{๑๖}ข้อ ๑๘ ๓๑๓ ๓๑๓

กรณีที่ศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ให้ศาลออกคำสั่งบังคับกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

ให้ศาลส่งคำสั่งโดยนำความตามวรรคสามของข้อ ๑๒ มาใช้บังคับแก่การส่งคำสั่ง โดยอนุโลม เว้นแต่จำเลยทราบคำสั่งนั้นแล้ว

พ.ศ. ๒๕๖๖ ผู้กระทำความผิดทางพินัยจึงมีสถานะเป็นจำเลยในคดีความผิดทางพินัย และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อไม่ให้ถูกบังคับคดียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๓๐^{๓๗} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ซึ่งคำพิพากษาดังกล่าวมีผลเป็นการยกเลิกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ประชาชนผู้กระทำความผิดทางพินัยเข้าใจว่ายังสามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยตามคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ จึงสมควรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้แจ้งว่าศาลได้มีคำพิพากษาแล้วพร้อมแจ้งด้วยว่าคำสั่งปรับเป็นพินัยของตนถูกคำพิพากษาของศาลยกเลิกแล้ว ผู้กระทำความผิดจึงต้องดำเนินการตามผลแห่งคำพิพากษาของศาล อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาตามที่กรมทางหลวงขอหารือเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นคำพิพากษาของศาลว่าจะสามารถดำเนินการได้โดยอัตโนมัติทางระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ นั้น เป็นปัญหาในทางปฏิบัติจึงเห็นสมควรที่กรมทางหลวงจะได้ประสานไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อหาแนวทางในการแจ้งคำพิพากษาของศาลให้ผู้กระทำความผิดทราบต่อไป

ประเด็นที่สี่ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งออกคำสั่งปรับเป็นพินัยมีเหตุทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงบุคคลอื่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบในการทำสำนวนแทนเพื่อส่งให้พนักงานอัยการได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาข้อ ๑๐^{๓๘} วรคหนึ่งและวรคสาม แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ที่กำหนดว่า เมื่อรัฐมนตรีกำหนดให้การพิจารณาปรับเป็นพินัยในเรื่องใดอยู่ในอำนาจของผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพียงคนเดียว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจากบัญชีรายชื่อที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยประกาศกำหนดนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยประกาศดังกล่าวให้ประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย แล้วจะเห็นได้ว่า การกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบในคดีความผิดทางพินัยแต่ละคดี ไม่ได้กำหนด

^{๓๗} มาตรา ๓๐ ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย

^{๓๘} ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยในกรณีที่กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดไว้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการปรับเป็นพินัยก็ได้

การพิจารณาปรับเป็นพินัยที่ต้องทำเป็นองค์คณะ ให้องค์คณะประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคนและองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน

เมื่อรัฐมนตรีกำหนดให้การพิจารณาปรับเป็นพินัยในเรื่องใดอยู่ในอำนาจของผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพียงคนเดียว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบเห็นการกระทำความผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

เมื่อการพิจารณาปรับเป็นพินัยเรื่องใดต้องทำเป็นองค์คณะ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ตามที่เห็นสมควร

ในระหว่างการพิจารณาปรับเป็นพินัย หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน

โดยอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่อาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งออกคำสั่งปรับเป็นพินัยมีเหตุทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เช่น การได้รับคำสั่งให้ย้ายสังกัดออกนอกหน่วยงานที่ออกคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือเสียชีวิต หัวหน้าหน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณากำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐบุคคลอื่นจากบัญชีรายชื่อตำแหน่งที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนได้ อนึ่ง ในกรณีที่การปรับเป็นพินัยใดต้องทำเป็นองค์คณะ หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อดังกล่าวเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทนได้ตามข้อ ๑๐^๙ วรรคห้า แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ

ประเด็นที่ห้า ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้ดำเนินการออกระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคสาม ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รัฐมนตรีดังกล่าวจะยังสามารถดำเนินการออกระเบียบได้อยู่หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๓๗^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดทางพินัยฯ กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมีหน้าที่และอำนาจในการออกระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม^{๑๑} เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ให้แล้วเสร็จ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก่อนวันพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายดำเนินการเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากมาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระหรือไม่ก็ได้ โดยหากรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายยังไม่ได้มีการออกระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม ไว้เป็นการเฉพาะซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ภายในที่ใช้สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระ

^{๑๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๘, ข้างต้น

^{๒๐}มาตรา ๓๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตามมาตรา ๘ วรรคสอง มาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ วรรคสาม มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๕ วรรคสี่ มาตรา ๒๘ วรรคสอง และมาตรา ๓๕ ดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก่อนวันพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศดังกล่าวต้องไม่ใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^{๒๑}มาตรา ๙

ฯลฯ

ฯลฯ

รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่งและการผ่อนชำระตามวรรคสองเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘ วรรคสอง ก็ได้

ก็ยังมีหลักเกณฑ์กลางที่กำหนดรองรับไว้แล้วตามข้อ ๖^{๒๒} และข้อ ๗^{๒๓} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘^{๒๔} ประกอบกับการออกระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะออกระเบียบเป็นการเฉพาะเพื่อใช้กับหน่วยงานในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลเพื่อความเหมาะสมได้ ดังนั้น กรณีของการออกระเบียบตามข้อหาเรื่องนี้จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๒ วรรคสอง^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยเหตุนี้ หากรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยผู้ใดประสงค์จะดำเนินการออกระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ

^{๒๒}ข้อ ๖ ในการวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคสาม อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีผล ดังต่อไปนี้

(๑) ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

(๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัย จำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้

(๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมีให้นำความใน (๒) มาใช้บังคับ

^{๒๓}ข้อ ๗ ในการพิจารณาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เว้นแต่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

การกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้ การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นก่อนอายุความตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

^{๒๔}ข้อ ๘ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้ใช้ระเบียบตามข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามแนวทางตามข้อ ๖

^{๒๕}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๑, ข้างต้น

^{๒๖}มาตรา ๒๒

ฯลฯ

ฯลฯ

กฎหมายที่มีใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ต้องมีการออกกฎ หรือกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ หากมิได้มีการออกกฎดังกล่าวหรือยังมิได้ดำเนินการนั้นภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ และบทบัญญัติในเรื่องนั้นก่อภาระหรือเป็นผลร้ายต่อประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอันสิ้นผลบังคับ แต่ในกรณีที่บทบัญญัติในเรื่องนั้นให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับได้โดยไม่ต้องมีกฎหรือดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ระยะเวลาสองปีดังกล่าวคณะรัฐมนตรีจะมีมติขยายออกไปอีกก็ได้แต่ไม่เกินหนึ่งปี และต้องมีมติก่อนที่จะครบกำหนดเวลาสองปีดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

ของหน่วยงานก็ย่อมสามารถดำเนินการได้ แม้จะล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๗^{๒๗}
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ แล้วก็ตาม

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๖๗

^{๒๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๐, ข้างต้น